

Студија на случај

Намалување на водостојот на Преспанско Езеро

ЈАСНА ОРОВЧАНЕЦ АРАНЃЕЛОВИЌ,
проектен менџер и правник во Македонското здружение за млади правници

БОЈАН ТРПЕВСКИ,
правник во Македонското здружение за млади правници

Оваа студија на случај ја изработи Македонското здружение за млади правници (МЗМП) во рамките на кампањата за застапување и лобирање „Разбистри сè“, која ја спроведува Институтот за комуникациски студии. Целта на студијата е анализа на случај на загрозување на водните ресурси на Преспанско Езеро и ефективност на инспекцискиот надзор во конкретниот случај. Со неа се прикажува начинот на постапување на надлежните државни органи во случајот на состојбата на Преспанско Езеро. Анализата на конкретниот случај ќе придонесе да се утврдат недостатоците во надзорот врз заштитата на животната средина и ќе посочи дали постојат и кои се конкретните системски недостатоци во државниот апарат.

Опис на состојбата

Преспанско Езеро се смета за едно од десетте најзначајни водни живеалишта во Медитеранот и светот. Главна одлика на биолошката разновидност на езерото и поширокиот Преспански регион е бројноста и диверзитетот на видови, поради што регионот е жешка точка за биолошка разновидност и се смета за значајно водно живеалиште во глобални рамки. Преспанско Езеро е составено од две взаемно поврзани езера, Големо и Мало Преспанско Езеро на тромеѓето помеѓу Република Северна Македонија (кадешто припаѓа најголем дел од Големото Преспанско Езеро), Република Грција и Република Албанија. Преспанско Езеро е дел од територијата на Општина Ресен. Поради неговите специфични хидролошки, хидробиолошки и геоморфолошки карактеристики, природните пејсажи, уникатноста, природната убавина на областа и други вредности, езерото е прогласено за заштитено подрачје со Законот за прогласување на Преспанско Езеро за споменик на природата од 2011 година.

Сепак, водостојот на езерото опаѓа во последните 30 години. Првата и според расположливите документи засега единствена мерна станица за Преспанско Езеро е поставена во Стење во мај 2015 година. Во мај 2016 година водостојот бил намален за 110 сантиметри, тој тренд продолжил до првата половина на 2017 година, во август 2018 година висината на водата била намалена за 166 см, за денес нивото на водата да е намалено за околу 313 сантиметри. Претходните две години (2019 и 2020) е регистрирано дека врнежите во сливот на езерото се под повеќегодишниот просек. Според одредени сознанија, езерото било и на пониско ниво. Доказ за ова се остатоците од наколната населба во близина на село Наколец, кои со повлекување на езерото биле забележани на брегот.

Водостојот се намалува под влијание на климатските промени (покачување на температурите на воздухот, намалување на релативната влажност, зголемување на испарувањето, зголемување на облачноста и намалување на осончувањето, врнежите немаат поголем тренд), но и поради користењето на водата за системи за наводнување од страна на трите држави. Во езерото се влеваат загадувачки - хранителни и опасни материи, преку т.н. дифузни извори (на пр. испирање на хранителните материи од земјоделските површини) и точкасти извори (на пр. испуст на отпадни води од домаќинствата и индустријата, испирање од напуштени депонии и сл.). Постојат и физички притисоци од земјоделството во сливното подрачје, дренарањето, одржувањето на водените текови (канализирање) и одземањето на водата.

Важечки прописи

За заштита на Преспанско Езеро можат да се применат повеќе закони, како што се Законот за животната средина, Законот за водите, Законот за заштита на природата и Законот за прогласување на Преспанско Езеро за споменик на природата. Изработени се многу документи, планови и програми, особено од 2016 година до денес.

Законот за водите го регулира третманот и заштитата на водите и воспоставува основни правила кои се применуваат и за Преспанско Езеро. Државната територија е сочинета од четири подрачја на речни сливови на реките Вардар, Црн Дрим, Струмица и Јужна Морава. Преспанско Езеро припаѓа на речниот слив на Црн Дрим. Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП) и Министерството за надворешни работи (МНР) се задолжени да преземаат активности за воспоставување и управување со подрачјата на меѓународните речни сливови во согласност со Законот за водите и со меѓународни договори. Координацијата треба да се однесува на плановите за управување со подрачје на меѓународен речен слив и програмите на мерки. Во случаи на (закана од) негативни влијанија врз водите од некоја соседна земја, како што е случајот со Преспанско Езеро, МЖСПП е должно веднаш да ја информира соседната земја за ситуацијата и последиците, да ги идентификува последиците од негативните влијанија и да почне преговори и усогласување со надлежните органи на соседната земја, за да се дефинираат и спроведат мерки за изворот на негативното влијание.

Управувањето со речните сливови се врши врз основа на **планови за управување со речни сливови**, кои меѓу другото мора да содржат податоци за значителните притисоци и влијанија врз површинските и подземните води предизвикани од човековите активности, информации и картографски приказ за мониторингот врз водите, цели на животната средина за секое водно тело во речниот слив, детални програми и планови за управување со водите на речните сливови, подсливови

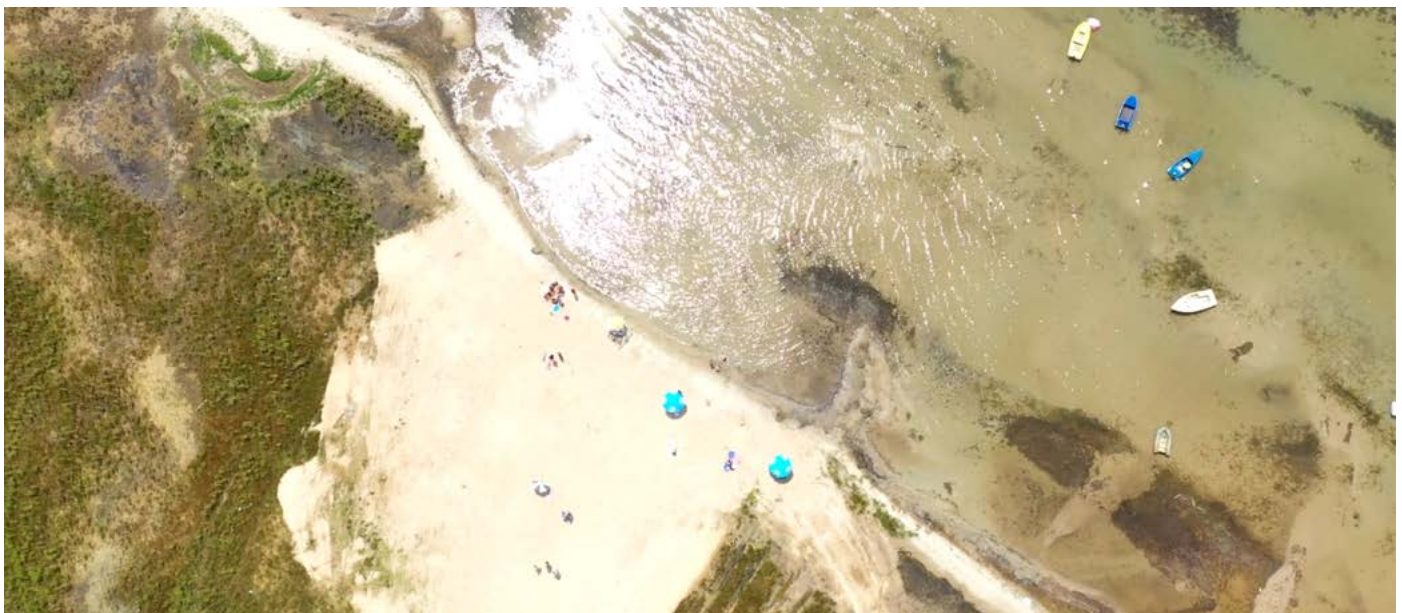
и сл. Плановите за управување со речните сливови ги донесува Владата, а задолжително треба да се ревидираат, изменуваат и дополнуваат најмалку на шест години. Владата, на предлог на МЖСПП, за секое подрачје на речен слив треба да формира **Совет за управување со подрачјето на речен слив** за да се изработи Планот за управување со речен слив, како и да се следи неговото спроведување и да се даваат мислења и предлози за приоритетите на управувањето со водите.

Законот за водите ги предвидува и **Националната стратегија за води** и **Водостопанската основа на Република Македонија** како основни документи за планирање и развој на управувањето со води.

Според Законот, секое правно и физичко лице кое врши дејност со која се користи или испушта во водите мора да се стекне со т.н. водно право, односно **дозвола за користење на и дозвола за испуштање во вода**. Тоа е предуслов да почне со активностите, дури и во случаите кога има концесија за користење на водите. Дозволите за водно право мора да бидат во согласност со Планот за управување со речниот слив. За издавање на дозволата е надлежно МЖСПП и ако утврди дека таа не е во согласност со Планот, се загрозува јавниот интерес или се повредуваат одредби на меѓународен ратификуван договор, ќе го одбие барањето за издавање на дозволата.

Законот за водите налага при управувањето со површинските води да не се влошува состојбата на водните екосистеми и на хемиската состојба на водите, како и да се избегнуваат влијанијата кои доведуваат до тоа. **Уредбата за класификација на површинските води** ги утврдува критериумите за оценување на еколошката состојба на езерата, која може да биде висока, добра, умерена, недоволно и лоша еколошка состојба. Законот го уредува и мониторингот на состојбата на квантитетот и квалитетот на водните тела преку државната или локалната мониторинг мрежа.

Законот за водите ја воспоставува **водната книга** како база на податоци кои се од важност за управување

со водите (дозволи, заштитни зони, водостопански согласности, привремени принудни управи итн). Исто така предвидува и **катастар на загадувачи на водите**, како дел од Катастарот на загадувачи утврден со Законот за животната средина, за да се утврди степенот на загаденоста на отпадните индустриски, атмосферските и урбаните и водите од депониите, нивното штетно влијание врз квалитетот на водите онаму кадешто се испуштаат, како и други извори на загадување во сливното подрачје.

Предвидено е да се формира и **Национален совет за води** кој ќе ги разгледува прашањата за управување со водите, ќе ги усогласува и координира различните потреби и интереси и ќе предлага мерки за зачувување, заштита и постојано подобрување на режимот на водите.

Имајќи го предвид прекуграничниот елемент на Преспанско Езеро, министрите за животна средина на Северна Македонија, Грција и Албанија во 2010 година потпишаа **Договор за заштита и одржлив развој на Паркот Преспа**, кој е ратификуван и од македонското Собрание. Страните се обврзале да соработуваат за да ја одржат водата во доволни количества за разни потреби, вклучувајќи ја и обновата на природните водни екосистеми. Во договорот, Паркот Преспа е дефиниран како географска област на територијата на трите земји вклучена во границите на сливот на преспанските езера (која е прогласена за прекугранична заштитена област со Декларацијата од 2 февруари 2000 година) и е предвидено изработка на планови за интегрирано управување со речен слив според меѓународните и ЕУ стандардите. Договорот предвидува мудро управување со количеството и квалитетот на преспанските езера, заштита и зачувување на биолошката разновидност, одржлив развој на човековите активности и ефективна контрола врз економските активности кои (можат да) влијаат врз Паркот Преспа. За таа цел, во договорот е наведено дека се потребни интегрирани управувачки планови и програми за заштита, кохерентни стратегии за просторни, урбанистички планови и планови за управување со заштитени области, ефективен и заеднички мониторинг

систем и заеднички мерки за брзо отстранување и ублажување на инциденти. Според договорот, треба да се воведат повеќе механизми за соработка - на високо ниво (состаноци на министрите за животна средина на трите држави најмалку на две години), управен комитет (составен од претставници од повеќе засегнати страни со точно утврдени надлежности, а кои главно се однесуваат на следење на состојбите, идентификување на потребите и препораки до државите потписнички на договорот) и работна група за управување со води (не се определени нејзиниот состав и надлежности и е оставено овие детали да се утврдат преку консултации помеѓу државите).

Во **Нацрт-планот за управување со сливот на Преспанско Езеро 2016–2021**, објавен на веб-страницата на МЖСПП, пишува дека „во моментот е поставен доста ограничен мониторинг систем базиран на Рамковната директива за води (РДВ) кој е во примена на сливното подрачје на Преспанско Езеро. Во однос на квалитетот на водата, во последните шест години од моментот на финализирање на Планот за управување со сливот на Преспанско Езеро (ПУСПЕ) има многу непознати податоци, несигурности и нерешени состојби покрај сите усилби да се имплементира мониторинг базиран на РДВ во сливот. Последователно, продуцираните извештаи, развиените модели и заклучоци имаат клучни недостатоци за да бидат релевантни и да ги поткрепат, развиваат и следат ефектите на аплицираните мерки од планот со цел подобрување и спречување на идните нарушувања на квалитетот на водите во сливното подрачје“. Нејасно е дали нацрт-планот е усвоен од Владата бидејќи не е објавен во Службен весник на РСМ и оттука дали МЖСПП имало обврска за следење на спроведувањето на овој план.

Според **Законот за заштита на природата**, споменик на природата е дел на природата со една или повеќе природни карактеристики и специфични, загрозени или ретки обележја, својства или форми и има посебна научна, културна, воспитно-образовна, духовна, естетска и/или туристичка вредност и функција. Споменик на

природата можат да бидат и езерата кои се одликуваат со голема старост и специфични карактеристики за опстанок и живот на флората и фауната, како и ограничени мали подрачја на ендемски и ретки животински или растителни заедници значајни по својата научна вредност. Во непосредна близина на споменик на природата не се дозволени активности кои ги загрозуваат неговите обележја и вредности. Субјектот задолжен за управувањето со споменикот на природата треба да донесе план за управување, во кој ќе бидат утврдени посебните мерки и активности за заштита и обнова и со кој ќе се обезбеди 1) трајно зачувување и заштита на природните карактеристики и специфичните, загрозените или ретките обележја, својства или форми; 2) услови за спроведување на научни истражувања и воспитно-образовни активности поврзани со нивните природни карактеристики и 3) спречување на активности кои негативно влијаат врз неговите природни карактеристики.

За Преспанско Езеро е усвоен посебен закон за негово прогласување за споменик на природата. За управување со споменикот на природата Преспанско Езеро е задолжен градоначалникот на Општина Ресен, а за непосредната заштита општината основа чуварска служба која врши мониторинг на состојбата со природните вредности на езерото и надзор врз спроведувањето на дозволените активности. Градоначалникот треба да донесе план за управување и годишни програми за заштита на Преспанско Езеро. Во март 2020 година, општината изработи Нацрт извештај за стратедиска оцена на животната средина кој ќе служи за подготовка на План за управување со споменикот на природата Преспанско Езеро (2020 – 2030). Претходно, Општина Ресен подготвила и План за управување со Паркот на природата „Езерани“ 2012-2021, но на веб-страниците на општината и на МЖСПП не се објавени извештаи за спроведувањето на овој план.

И покрај бројните закони, подзаконски акти и планови, во декември 2020 година, Владата усвои и **Акциски план за спас на Преспанско Езеро**, кој содржи 28 мерки за кои

е определна временска рамка за започнување, локација, приоритет, одговорна организација, буџет, индикатори и влијание врз активноста врз водните ресурси. Акцискиот план предвидува:

1. Уредување и чистење на крајбежниот појас на Езерото;
2. Ажурирање на Регистар на бунари и воспоставување на континуиран мониторинг на подземни води во Преспанскиот слив според законските прописи и досегашни искуства;
3. Оптимизација и континуирано воведување на контролирано црпење на вода за наводнување на целата територија на подрачјето на Преспа во согласност со законските прописи и искуства;
4. Порибување на Езерото со автохтони видови произведени во сливот на Преспанско Езеро со реставрација на дел од старите рибници во пределот на Езерани;
5. Под итно одржување на состанок на Комитетот за Преспа Парк каде ќе се разговара со албанската и грчката страна во врска со начинот на управување, следење, размена на податоци и преземање на заеднички мерки со цел подобрување на состојбата со езерото;
6. Воспоставување на заеднички меѓудржавен мониторинг за следење на квалитативната и квантитативната состојба на водите во сливот и на самото езеро кај сите три соседни држави;
7. Надградба и целосно функционирање на националната хидролошка, метеоролошка и мониторинг мрежа за следење на квалитет на водните тела во сливот и на самото Езеро.

Владата формираше и **Координативно тело за поддршка и одржлив развој на Преспанскиот Регион**, кое треба да биде во комуникација со Делегацијата на Европската комисија во Скопје, другите државни институции и со Општина Ресен за осмислување и навремена реализација на проектите кои се планирани во овој регион.

Заклучоци и препораки

- Во конкретниот случај се работи за загрозување на еко системот на Преспанско Езеро кое е прогласено за споменик на природата. Езерото припаѓа на меѓународен слив и загрозувањето на неговата состојба не е последица само на постапувањето на Северна Македонија, туку и на Албанија и Грција бидејќи се наоѓа и на нивните територии.
- Документите објавени на веб-страницата на МЖСПП покажуваат дека состојбата со Преспанско Езеро и неговиот еко систем се следела и претходно. Истражувањата и анализите изработени во последните 10 години укажуваат на **загадување на езерото од сите три држави и влијанија врз екосистемите**. Националната стратегија за водите од 2012 година утврдува дека поради неодржливо користење и управување со езерските води се намалува нивното ниво, особено на Преспанско Езеро.
- **Мониторингот е многу ограничен, постојат непознати податоци, несигурности и нерешени состојби** поради недоволна имплементација на Рамковната директива за води на Европската унија. Претходно изработените извештаи и развиваните модели и заклучоци имаат клучни недостатоци за да бидат релевантни. Оттука, основано се поставува прашањето дали следењето на состојбата било системски и континуирано.
- **Подзаконските акти за мониторинг кои произлегуваат од Законот за водите**, како што се програма за мониторинг на водите, правилник за критериумите за избор на мерните места за државната и локалната мрежа за мониторинг на водните тела и методологијата и параметрите за мерење и мониторинг на квалитетот на сите водни тела, **сè уште не се донесени**. Поради ова доведено е во прашање следењето на состојбата на водите, **што особено го засега Преспанско Езеро кај кое има видливо намалување на водостојот и неговите еко системи**. Без подзаконски акти кои го уредуваат мониторингот во детали, се поставува прашањето дали постоечкиот мониторинг со мерните станици на Управата за хидрометеоролошки работи ги задоволува потребите од Законот за водите, односно дали постои ефикасен мониторинг систем.
- Иако Законот за водите ги предвидува Националната стратегија за води, Водостопанската основа и плановите за управување со речните сливови како стратешки документи, сепак до денес е донесена само Националната стратегија за води. И за неа Државниот завод за ревизија утврдил повеќе недостатоци, меѓу кои дека стратегијата донесена во 2012 година содржела податоци за состојбата со водите пред 1995 година, процесот за нејзината изработка не бил доволно инклузивен и не содржела конкретни стратешки цели и приоритети, ниту мерки и активности или акционен план и рокови за нивно спроведување. Оттука, **потребно**

е изработка на нова Национална стратегија за води, во која ќе се надминат предизвиците од подготовката на важечката стратегија за ефикасно да ги исполнува целите поради кои е воспоставена со Законот за водите.

- Законот за водите предвидува рок во кој требала да биде донесена нова Водостопанска основа, но одредбата не била спроведена, па поради тоа денес во сила е Водостопанска основа која е донесена во 1968 година. Постојење на застарени и неажурирани стратешки документи го доведува во прашање ефикасното управување, планирање и заштита на водите, вклучително и Преспанско Езеро. **МЖСПП и Владата мора итно да изготват Водостопанска основа, која ќе биде усвоена и од Собранието за да претставува документ кој ефикасно ќе придонесе во унапредување на управувањето со водите.**
- Иако за Преспанско Езеро се донесени посебни планови според Законот за водите и Законот за природата, **отсуството на План за управување со речниот слив на Црн Дрим, како и на планови за останатите три речни сливови, остава простор за некоординирано и несоодветно управување и заштита на езерото. Поради непостојењето на планови за управување со речните сливови не може да се оцени влијанието од користењето на или од испуштањето во водите на Преспанско Езеро**, бидејќи дозволите кои се бараат за тие намени мора да се во согласност со такви планови. Бидејќи нема како да се провери точноста на оценката за влијанието поднесена од барателот на дозволата, не може да се согледа ниту кумулативното влијание од повеќе барања за користење на водата во рамки на истиот или во соседните речни сливови. На овој проблем посочува и Државниот завод за ревизија.
- Подзаконските акти за содржината и формата на барањата, потребните документи и дозволите за користење на или испуштање во вода почнале да се применуваат во 2018 година. Претходно дозволите се издавале како решение на министерот врз основа на поднесено барање и приложена документација утврдена со Законот за водите. Ваквата ситуација предизвикува **различна содржина на дозволите донесени пред и по 2018 година**, што влијае на системската заштита на водите генерално, вклучувајќи го и Преспанско Езеро.
- **Секторот за води во рамки на МЖСПП не располага со доволен број вработени за решавање на сите барања за издавање дозволи**, па на барањата работат и вработени во други сектори, што не овозможува соодветна внатрешна контрола во постапката за издавање дозволи за водно право. Оттука, се доведува во прашање контролата на користењето на водите и испуштањето во водите, како и ефикасното планирање и заштита на водите во Преспанско Езеро.

- Во државата не постојат точни податоци колку бунари за наводнување во земјоделството постојат и на која мрежа ѝ припаѓаат. Иако дневното користење вода од бунар е ограничено до 10 метри кубни, на терен тоа не се почитува. Бројката на непријавени бунари е голема и користењето на водата како природен ресурс е без контрола. Поради ова, **потребна е контрола врз бунарите за наводнување во земјоделството заради ефикасно следење на искористување на подземните води кои влијаат и на површинските води, што е случај и со Преспанско Езеро.**
- Законот за прогласување на Преспанското Езеро за споменик на природата определува заштитни зони на езерото. Потребно е целосно и ефикасно спроведување на овие одредби за да се оствари нивната цел.
- Во државата сè уште не е донесен подзаконски акт за формата и содржината на водната книга и начинот на нејзиното воспоставување и одржување. Оттука, **Водната книга, како механизам чија цел е воспоставување база на податоци и информирање за користењето на водите, сè уште не е воспоставена.**
- Мандатот на членовите на Националниот совет за води истекол од 2012 година и до денес не е формиран нов состав. Не е формиран ниту Совет за управување со сливот на Црн Дрим иако тоа е предвидено уште со Законот за водите од 2008 година. Оттука, **Владата треба да назначи нови членови на Националниот совет за води и да го формира Советот за управување со сливот на река Црн Дрим како механизми кои треба да ја следат состојбата со водите.**
- Во Одлуката за формирање на Координативното тело за поддршка и одржлив развој на Преспанскиот Регион не се прецизно и детално дефинирани надлежностите на претставникот на МЖСПП и градоначалникот на Општина Ресен како членови на телото. Се поставува прашањето за улогата на ова тело во заштитата на Преспа, односно дали се работи за тело кое ќе придонесе за подобро спроведување на Акцискиот план за Преспанско Езеро или, пак, ќе доведе до ситуација во која има преклопување со надлежностите на веќе воспоставен државен орган.
- На веб-страницата на МЖСПП **нема информации дали се формирани работните тела предвидени со Договорот за заштита и одржлив развој на Паркот Преспа, потпишан од Северна Македонија, Албанија и Грција, кој во нашата држава е на сила од 2019 година.** Нема податоци ниту дали се преземени заеднички мерки за ефикасна заштита на езерото и неговите екосистеми. Првиот состанок на високо ниво е одржан дури две години по стапувањето на сила на договорот - на 29 јуни 2021 година. Акцискиот план за Преспанско Езеро, пак, предвидува да се иницира состанок на Комитетот за Преспа Парк и да се воспостави заеднички мониторинг за Мало и Големо Езеро како две активности кои се класифицирани како ургентни.
- Иако Владата го усвои Акцискиот план за Преспанско Езеро, нејасно е кој е одговорен да го следи неговото спроведување и изрекувањето санкции за институцијата која евентуално ненавремено или несоодветно ги спроведува задолженијата **предвидени со планот.** Имајќи предвид дека за спроведување на дел од мерките од планот се одговорни МЖСПП и Владата, се поставува прашањето каква одговорност сноси орган на државната управа поради неисполнување на преземените обврски ако се земе предвид дека речиси половина од подзаконските акти, како и стратешки документи кои треба да произлезат од Законот за водите, сè уште не се донесени. **Законот не предвидува инспекциски надзор врз спроведувањето на ваквите одредби ниту глоби за органите на државна управа кои имале обврска да го сторат тоа.**
- **Не постои јасен механизам за судска или друг вид на заштита на граѓаните во ваквите случаи, односно орган кој ќе им наложи на органите на државната управа да ги исполнат своите обврски во оваа насока.** Оваа материја би требало да е дел од управно-судската заштита, но во државата сè уште не е поднесена тужба пред Управниот суд со која ќе се бара судот да одлучува за вакви прашања и нема воспоставена судска практика. Управниот суд би требало да одлучува по евентуални поднесени тужби за вакви прашања и да има проактивна улога, а на што упатува и неодамна објавениот стручен текст кој ваквите ситуации ги разгледува од аспект на Законот за квалитет на амбиентниот воздух.
- Само соодветно водостопански инспектори при Државниот инспекторат за животна средина (ДИЖС) не може да се очекува да се извршат доволен број инспекциски надзори за примената на Законот за водите што ќе придонесе кон негово целосно имплементирање. Дополнително, од предвидените 50 работни места во Правилникот за систематизација на ДИЖС, исполнети се само 22. Инспекторатот до неодамна немаше вработено правник, па административните и правните работи за изготвување на решенија, жалби и тужби ги вршеа инспектори кои немаат соодветно правничко образование. Сето ова го зголемува обемот на работа на ДИЖС и очекувано е да влијае на ефикасноста на неговата работа. Општина Ресен, пак, има вработено само еден овластен инспектор за животна средина на ниво советник инспектор, додека другите нивоа се непополнети, поради што исто така не може да се спроведе ефикасен, навремен и соодветен инспекциски надзор врз спроведувањето на законите за кои е одговорна локалната самоуправа. Оттука, **потребно е сериозно зајакнување на капацитетите на инспекциските служби, односно зголемување на бројот на инспектори кои го следат спроведувањето на законите кои се однесуваат на Преспанско Езеро.**

Анекс

Табеларен приказ на степенот на исполнување на обврските согласно Законот за водите

Опис на обврска	Целосно спроведено	Не е спроведено	Делумно спроведено
Донесена е Национална стратегија за води			●
Донесена е Водостопанска основа		●	
Донесен е План за управување со речен слив на Црн Дрим		●	
Воспоставен е Национален совет за води			●
Воспоставен е Совет за управување со речниот слив на Црн Дрим		●	
Донесен е подзаконски акт за формата и содржината на водната книга и начинот на нејзиното воспоставување и одржување		●	
Воспоставена е Водна книга		●	
Воспоставен е Катастар на загадувачи		●	
Воспоставен е ефикасен механизам за инспекциска контрола			●
Донесен е Акциски план за Преспанско Езеро	●		
Преземени се активности за управување со меѓународен речен слив на Преспанско Езеро	●		
Донесен е План за управување со подслив на Преспанско Езеро			●
Изработени и објавени се извештаи за следење на плански документи		●	
Активно се следи спроведувањето на плански документи и тие се изменуваат во согласност со околностите		●	
Воспоставен е ефикасен систем во рамките на МЖСПП за стекнување со водно право			●
Донесен е подзаконски акт за критериумите за избор на мерните места за државната и локалната мрежа за мониторинг на водните тела		●	
Донесен е подзаконски акт за условите, начинот и постапката за воспоставување и работење на сите мрежи за мониторинг на состојбата на водните тела		●	
Донесена е програма за мониторинг на водите		●	
Општина Ресен донела програма за мониторинг на водите		●	
Донесена е подзаконски акт за методологија и определување на параметрите за мерење и мониторинг на квалитетот и квантитетот на сите водни тела, освен водните тела наменети за консумирање од страна на човекот и водните тела во зоните за капење		●	
Донесен е подзаконски акт за методологијата и определување референтни мерни методи и параметри за мерење и мониторинг на квалитетот и квантитетот на водните тела прогласени за чувствителни зони во однос на испуштените урбани отпадни води		●	
Донесен е подзаконски акт за методологијата и определување на референтните мерни методи и параметри за мерење и мониторинг на квалитетот и квантитетот на водните тела во зоните чувствителни на нитрати		●	

Донесен е подзаконски акт за методологијата и определување референтни мерни методи и параметри за мерење и мониторинг на квалитетот и квантитетот на водните тела во подрачјата заштитени како природно наследство		●	
Донесен е подзаконски акт за методологијата, поблиските услови за објектите, опремата и стручниот кадар, начинот и постапката за мониторинг на безбедност на водата наменета за консумирање од страна на човекот		●	
Донесен е подзаконски акт за методологијата и определување на референтните методи, условите, начинот и постапката на мониторинг, како и параметрите за квалитетот на водата за капење		●	
Донесен е подзаконски акт за начинот и постапката за информирање на јавноста за резултатите од мониторингот на квалитетот на водата за капење	●		
Донесен е подзаконски акт за методологијата, референтните мерни методи, начинот и параметрите на мониторинг на отпадните води, вклучувајќи ја и тињата од пречистувањето на урбаните отпадни води	●		
Донесен е подзаконски акт за технички услови, начинот и постапката за вршење на мониторинг на водата за наводнување		●	
Донесен е подзаконски акт за технички услови, начинот и постапката за вршење на мониторинг на водата од одводнување на земјиште		●	
Донесен е подзаконски акт за технички услови, начинот и постапката за вршење на мониторинг на водата која се користи за производство на електрична енергија		●	
Донесен е подзаконски акт за техничките услови, начинот и постапката за мониторинг на водите во заштитените подрачја		●	
Донесен е подзаконски акт за поблиските услови и начинот на доставување на информации од мониторингот на водните тела, формата и содржината на образецот со кој се доставуваат податоците		●	
Донесен е подзаконски акт за поблиските услови и начинот на доставување на информациите од мониторингот на водите за водоснабдување и капење, формата и содржината на образецот со кој се доставуваат информациите		●	
Донесен е подзаконски акт за начинот на доставување на информациите од мониторингот на водите од членовите 151, 152, 153 и 154 на Законот за водите, како и формата и содржината на образецот со кој се доставуваат податоците		●	
Донесен е подзаконски акт за начинот на пренос на информациите од мониторингот од членот 150 на Законот за водите, како и формата и содржината на образецот со кој се доставуваат податоците	●		
Донесен е подзаконски акт за начинот за пренос на податоците од мониторингот на водите од членот 155 на Законот за водите, како и формата и содржината на образецот со кој се доставуваат податоците		●	
Донесен е План за управување со Преспанско Езеро како споменик на природата	●		
Изготвени се годишни програми за управување со Преспанско Езеро како споменик на природата		●	
Изготвени се извештаи за спроведувањето на Планот за управување со Преспанско Езеро како споменик на природата		●	
Започнат е процесот за донесување нов План за управување со Преспанско Езеро како споменик на природата	●		

Консултирани извори

- Акциски план за Преспанско езеро, достапно на [ОВОЈ ЛИНК](#)
- Веб страница на Министерство за животна средина и просторно планирање
- Годишен план за работа на Одделението за инспекциски надзор – Инспекторат за 2021 година, Општина Ресен, достапен на [ОВОЈ ЛИНК](#)
- Годишен план за работа на Одделението за инспекциски надзор – Инспекторат за 2020 година, Општина Ресен, достапен на [ОВОЈ ЛИНК](#)
- Закон за водите, Службен весник на Република Македонија бр. 87/2008, 6/2009, 161/2009, 83/2010, 51/2011, 44/2012, 23/2013, 163/2013, 180/2014, 146/2015 и 52/2016
- Закон за заштита на природата, Службен весник на Република Македонија бр. 67/2004; 14/2006; 84/2007; 35/2010; 47/2011; 148/2011; 59/2012; 13/2013; 163/2013; 41/2014; 146/2015; 39/2016; 63/2016 и 113/2018
- Закон за прогласување на Преспанското Езеро за спомени на природата, Службен весник на Република Македонија бр. 51/2011 и 79/2013
- Закон за ратификација на Договорот за заштита и одржлив развој на Паркот Преспа, Службен весник на Република Македонија бр. 96/2012
- Конечен извештај од Ревизија на успешност – „Ефективност на политиките, мерките и активностите при доделување на водното право“, Државен завод за ревизија
- Национална стратегија за води (2012-2042), Службен весник на Република Македонија бр. 122/2012
- Нацрт извештај за стратегиска оценка на животната средина за Плански документ - План за управување со споменик на природа Преспанско езеро (2020 – 2030), достапно на [ОВОЈ ЛИНК](#)
- Нацрт План за управување со сливот на Преспанското езеро 2016-2021 година, достапно на [ОВОЈ ЛИНК](#)
- Одлука за определување на границите на подрачјата на речните сливови, Службен весник на Република Македонија бр. 107/2012
- Одлука за формирање на Координативно тело за поддршка и одржлив развој на Преспанскиот регион, Службен весник на РСМ бр. 73/2021
- План за управување со Паркот на природата „Езерани“ 2012-2021, достапно на [ОВОЈ ЛИНК](#)
- Правилник за систематизација на работните места во Државниот инспекторат за животна средина, достапен на [ОВОЈ ЛИНК](#)
- Со ефективен надзор против прекумерното искористување на природните ресурси, Институт за комуникациски студии, достапно на [ОВОЈ ЛИНК](#)
- Соопштение на веб страната на Влада на Република Северна Македонија за усвоен Акциски план за Преспанско езеро, достапно на [ОВОЈ ЛИНК](#)
- Соопштение на веб страната на МЖСПП за пуштена во употреба на првата мониторинг станица за Преспанското езеро, достапно на [ОВОЈ ЛИНК](#)
- Соопштение на веб страната на МЖСПП за одржан прв состанок на високо ниво согласно Договорот за заштита и одржлив развој на Паркот Преспа, достапно на [ОВОЈ ЛИНК](#)
- Стручен текст: (управно) судска заштита на правото на квалитетен амбиентален воздух, објавен во правното списание „Правен дијалог“ бр. 23, достапен на [ОВОЈ ЛИНК](#)
- Уредба за класификација на површинските води, Службен весник на Република Македонија бр. 99/2016

Македонско здружение на млади правници

02 3220 870
contact@myla.org.mk
www.myla.org.mk

ИКС Институт за
комуникациски
студии

02 30 90 004
info@iks.edu.mk
www.iks.edu.mk